

Rezultati analiza osteološke građe sa 4 nalazišta analiziranih u razdoblju od 13. do 18. tjedna projekta (ukupno 181 kostura)

Rezultati

Rezultati analiza provedenih na ušćuvanim kosturima s nalazišta Kamengrad - Sv. Emerik:

Tablica 1. Distribucija spola u uzorku u uzorku iz Kamengrada

<u>Starost</u>	<u>Djeca</u>	<u>Žene</u>	<u>Muškarci</u>
0-1	0		
2-5	2		
6-10	2		
11-15	1		
16-20		1	0
21-25		2	2
26-30		2	4
31-35		5	4
36-40		11	6
41-45		4	10
46-50		2	5
51-55		0	2
56-60		1	0
60+		0	1
Ukupno	5	28	34

Tablica 2. Učestalost alveolarnih bolesti u uzorku iz Kamengrada

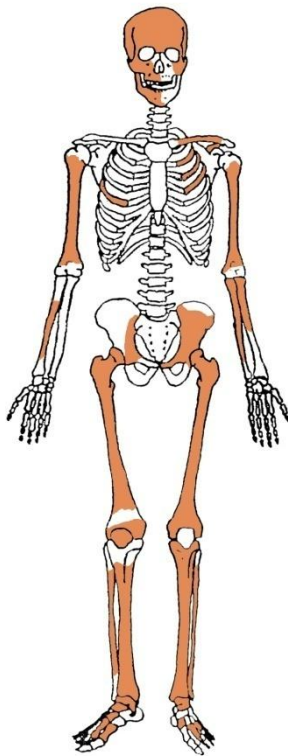
Dobna kategorija	<u>Djeca</u>		<u>Žene</u>		<u>Muškarci</u>	
	A ¹ /O ²	% ³	A/O	%	A/O	%
Mlađe odrasle osobe			0/43	0,0	0/22	0,0
Starije odrasle osobe			19/170	11,2	47/183	25,7
Ukupno	0/34	0,0	19/213	8,9	47/205	22,9

Tablica 3. Učestalost karioznih promjena u uzorku iz Kamengrada

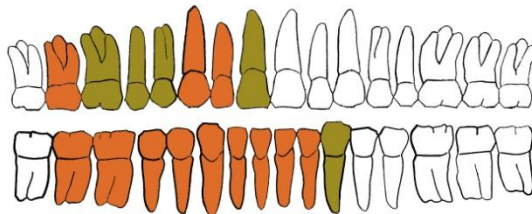
Dobna kategorija	<u>Djeca</u>		<u>Žene</u>		<u>Muškarci</u>	
	A ¹ /O ²	% ³	A/O	%	A/O	%
Mlađe odrasle osobe			2/67	3,0	0/18	0,0
Starije odrasle osobe			7/119	5,9	16/95	16,8
Ukupno	0/25		9/186	4,8	16/113	14,2

Rezultati analiza provedenih na ušćuvanim kosturima s nalazišta Streza - Pavlinski samostan:

**Streza
Grob 48**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Ušćuvanost korteksa: vrlo dobra.

Spol: žena.

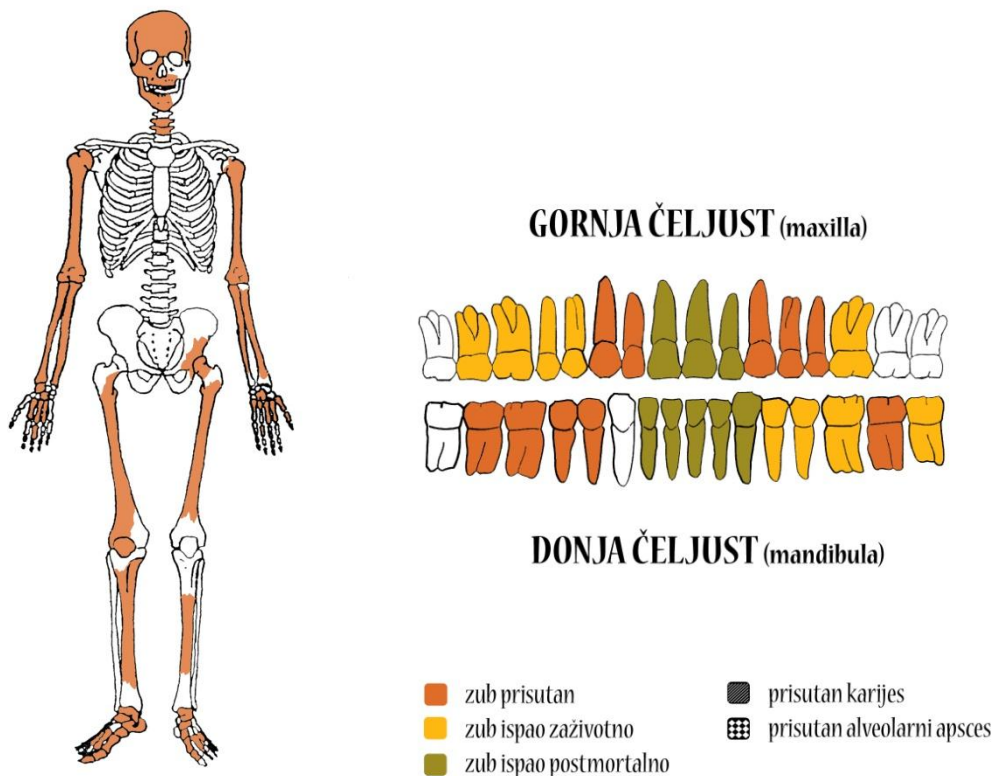
Starost u trenutku smrti: 30 do 35 godina.

Patološke promjene: blaga zarašla ektokranijalna poroznost prisutna je na svodu lubanje. Ektokranijalna se poroznost morfološki očituje po prisutnosti plitkih rupica pri vrhu svoda lubanje, a najčešće se povezuje s neadekvatnom prehranom. Degenerativni osteoartritis (OA) (osteofiti) prisutan je na desnom koljenu. Blagi degenerativni osteoartritis karakterizira

progresivna pojava osteofita oko rubova zglobnih ploha; u ekstremnim oblicima inače glatka zglobna površina razvija koštane nodule, porozitet ili eburnaciju. Te promjene rezultat su mikrotrauma koje su posljedica svakodnevnih aktivnosti i razlikuju se od traumatskog artritisa koji nastaje kao posljedica prekida normalnog biomehaničkog funkcioniranja zgloba. Blagi zarasli periostitis prisutan je na desnoj goljениčnoj kosti. Periostitis može biti posljedica nespecifičnih bakterijskih infekcija, specifičnih zaraznih bolesti koje se hematogenim putem prošire na kost, lokaliziranih trauma, venozne insuficijencije, metaboličkih bolesti i brojnih drugih čimbenika (Mann i Murphy, 1990.; Ortner, 2003.). Na zubima su prisutni hipoplastični defekti. Ti defekti morfološki se očituju kao plitki vodoravni utori oko krune zuba, a vežu se uz pojavu jakih avitaminoza, neonatalne žutice, anemije, zaraznih bolesti ili kronične neishranjenosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

Streza Grob 49



Ušćuvanost korteksa: dobra.

Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: više od 55 godina.

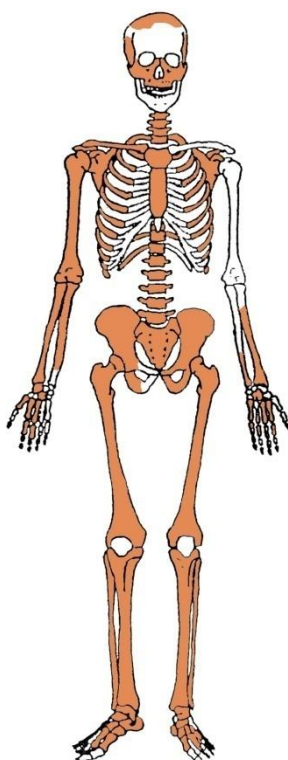
Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na lijevom laktu i 2. prsnom kralješku. Na prsnom kralješku prisutna je kompresijska fraktura („klinasti kralježak“); visina tijela kralješka na anteriornoj strani je 6 mm, a na posteriornoj 16 mm. Na lijevom kuku prisutna je vjerojatna kongenitalna dislokacija (sačuvani su samo fragmenti kosti) koja se očituje gljivastim oblikom glave lijeve bedrene kosti promjera 60 mm s jakim OA (eburnacija i makroporozitet) i jako proširenim i plitkim acetabulumom lijeve zdjelične kosti s jakim OA (makroporozitet).

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

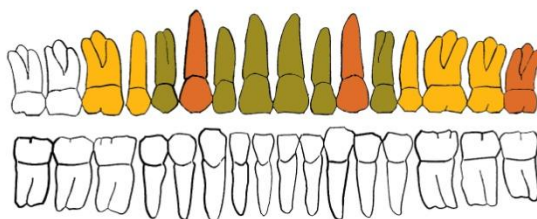


Vjerojatna kongenitalna dislokacija lijevog kuka.

Streza Grob 50



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: vrlo dobra.

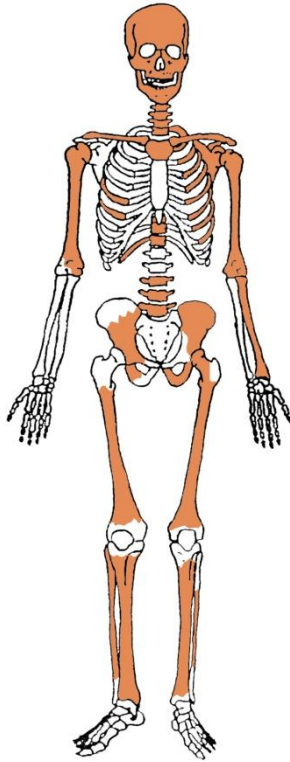
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 45 godina.

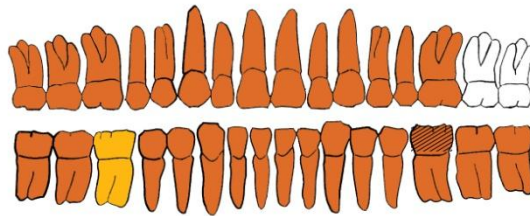
Patološke promjene: antemortalna zrasla depresijska fraktura izduženog oblika prisutna je na čeonj kosti cca 24 mm anteriorno od koronalnog šava; veličine je 21x8 mm. Antemortalna zrasla fraktura s malim kalusom prisutna je na 3. desnom rebru. Blaga zrasla ektokranijalna poroznost prisutna je na svodu lubanje. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na desnom ramenu, kukovima, koljenima, na 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. i 11. prsnom te 1. slabinskom kralješku. Benigni kortikalni defekt prisutan je na hvatištu mišića *latissimus dorsi* desne nadlaktične kosti. Blagi zrasli periostitis prisutan je na goljeničnim kostima. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: fragment keramike i životinjske kosti.

**Streza
Grob 51**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: vrlo dobra.

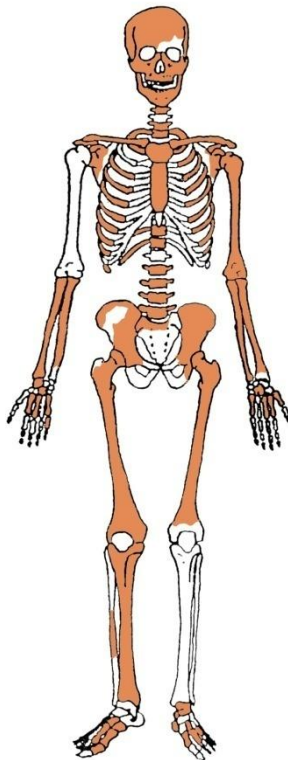
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 18 do 20 godina.

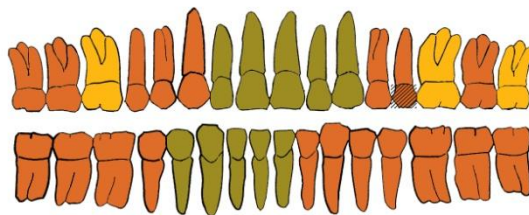
Patološke promjene: blaga zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u obje orbite. *Cribra orbitalia* se morfološki očituje po pojavi šupljikave kosti na gornjim svodovima orbita, a smatra se posljedicom anemije (Huss-Ashmore i sur., 1982). Schmorlovi defekti prisutni su na 9., 10., 11. i 12. prsnom kralješku. Blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na svodu lubanje. Umjereni zarasli periostitis prisutan je na goljeničnim i lisnim kostima. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 52**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: vrlo dobra.

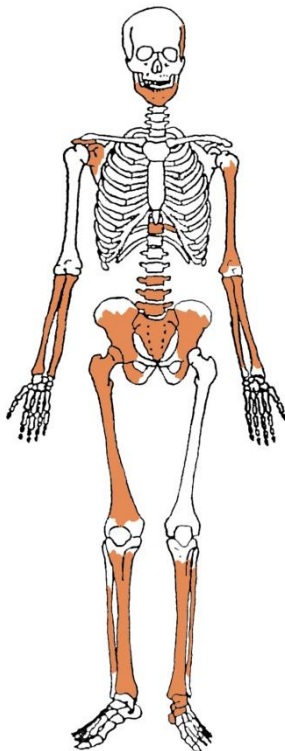
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 30 do 35 godina.

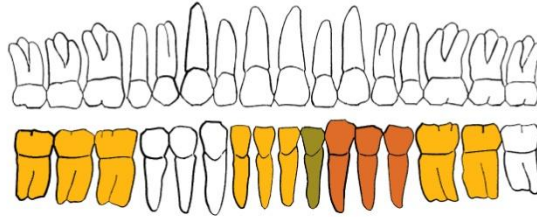
Patološke promjene: Schmorlovi defekti prisutni su na 5., 7. i 8. prsnom kralješku. Blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na svodu lubanje. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na desnom koljenu. Blagi zarasli periostitis prisutan je na desnoj goljениčnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 53**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

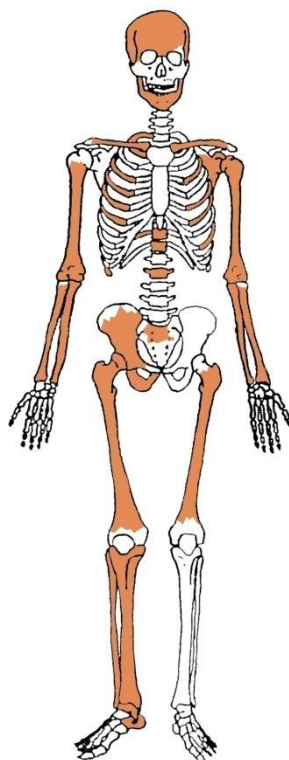
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 50 do 55 godina.

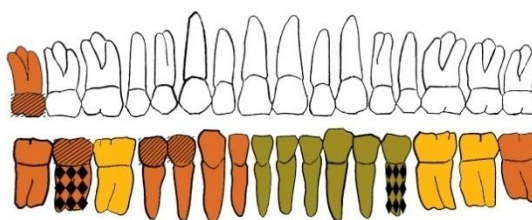
Patološke promjene: Schmorlov defekt prisutan je na 10. prsnom kralješku. Na 9. prsnom kralješku prisutna je kompresijska fraktura („klinasti kralježak“). Antemortalna dobro zarasla fraktura s malim remodeliranim kalusom prisutna je na 5. desnom rebro. Benigni kortikalni defekt prisutan je na hvatištu mišića *pectoralis maior* lijeve nadlaktične kosti. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na desnom ramenu, lijevom laktu, na 7. i 8. prsnom te 4. i 5. slabinskom kralješku. Blagi zarasli periostitis prisutan je na goljeničnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

Streza
Grob 54



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: vrlo dobra.

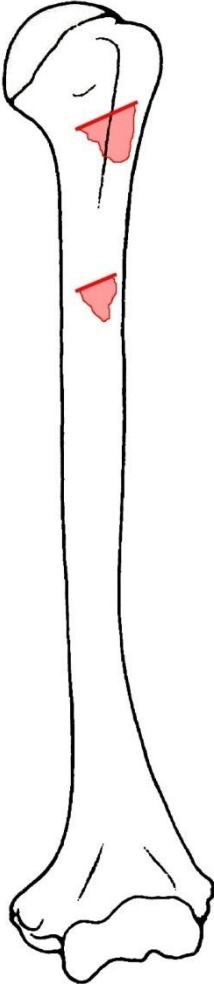
Spol: muškarac.

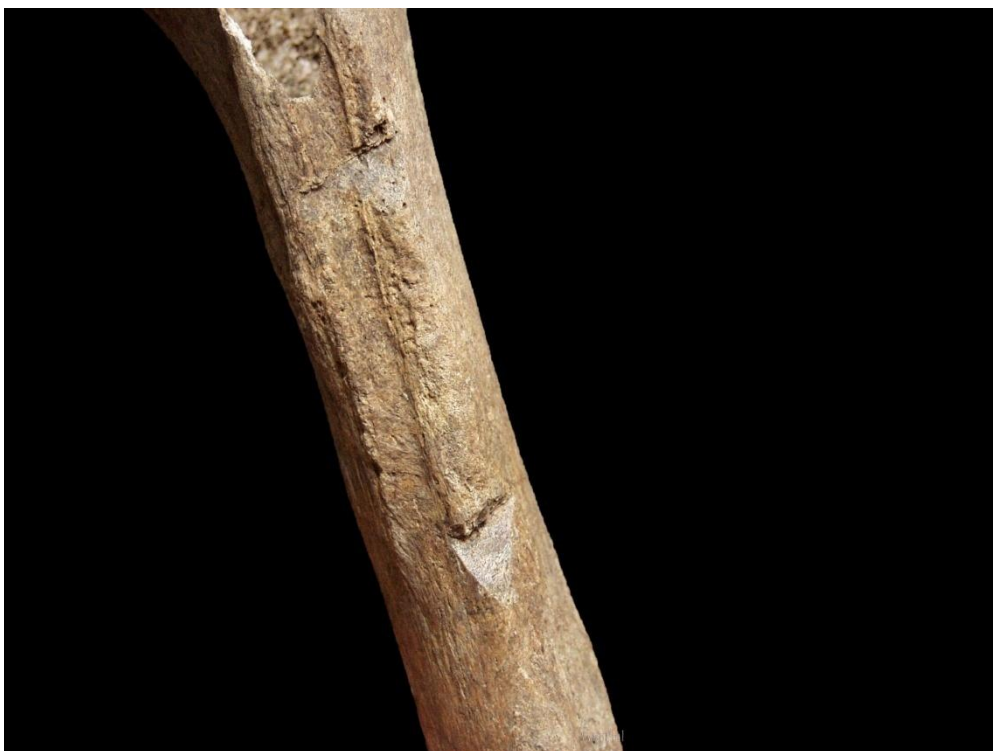
Starost u trenutku smrti: 50 do 55 godina.

Patološke promjene: Schmorlovi defekti prisutni su na 7., 8., 9., 11. i 12. prsnom kralješku. Na proksimalnoj polovici dijafize lijeve nadlaktične kosti prisutne su dvije perimortalne traume zadane ostrim oružjem; superiorna trauma je širine 16 mm, a inferiorna 11 mm; defekti se nalaze pod različitim kutovima, ali smjer udarca u oba slučaja je odozdo prema gore. Antemortalna loše zarasla fraktura s posteriornim pomakom, malim remodeliranim kalusom i zaraslim periostitisom prisutna je na distalnoj trećini dijafize desne lakatne kosti. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na laktovima, desnom kuku, koljenima, na 7., 8. i 9. prsnom te 4. slabinskom kralješku; jaki degenerativni OA (eburnacija) prisutan je na 10., 11. i 12. prsnom kralješku. Blagi zarasli periostitis prisutan je na desnoj goljeničnoj i desnoj lisnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

Shematski prikaz dvije perimortalne posjekotine na lijevoj nadlaktičnoj kosti.



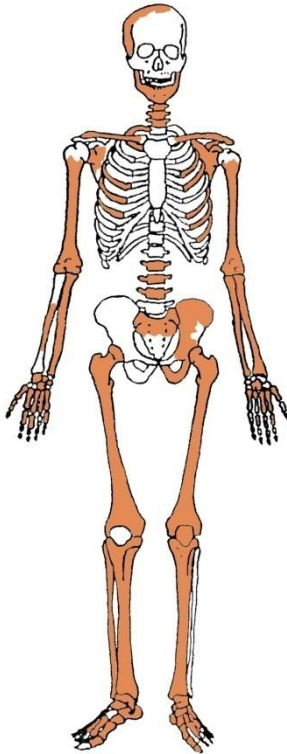


Dvije perimortalne posjekotine na lijevoj nadlaktičnoj kosti.

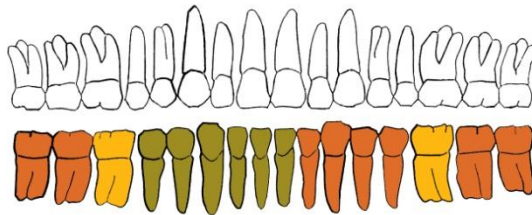


Loše zarašla antemortalna fraktura desne lakatne kosti.

**Streza
Grob 55**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Ušćuvanost korteksa: vrlo dobra.

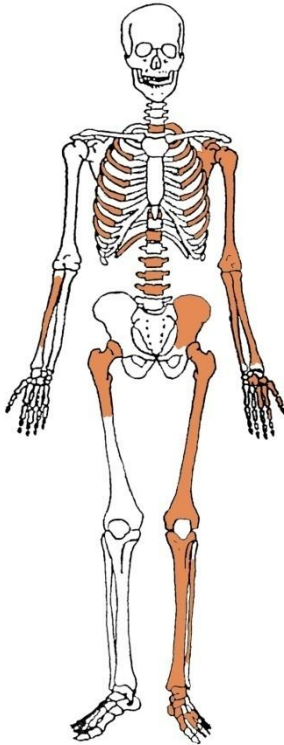
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 45 godina.

Patološke promjene: Schmorlov defekt prisutan je na 6. prsnom kralješku. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na lijevom ramenu, desnom laktu, lijevom kuku, desnom koljenu te na 3., 4., 5. i 6. prsnom kralješku. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 56**



Uščuvanost korteksa: vrlo dobra.

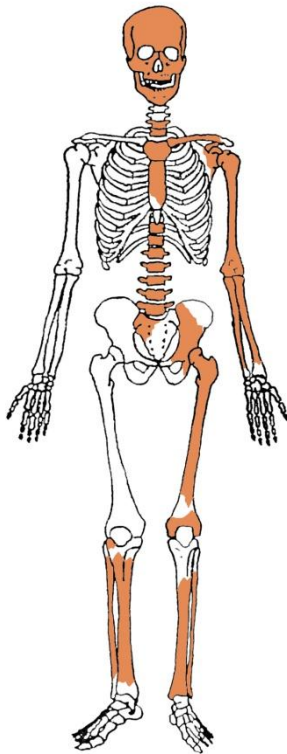
Spol: žena.

Starost u trenutku smrti: 30 do 35 godina.

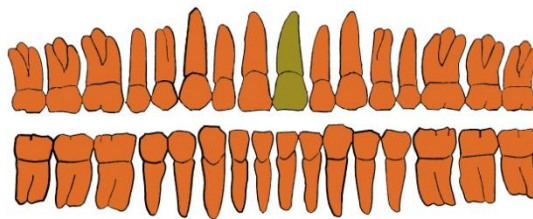
Patološke promjene: Schmorlovi defekti prisutni su na 10. i 12. prsnom te 4. slabinskom kralješku. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na lijevom laktu te na 4. slabinskom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 57**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--|--|
|  zub prisutan |  prisutan karijes |
|  zub ispao zaživotno |  prisutan alveolarni apsces |
|  zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

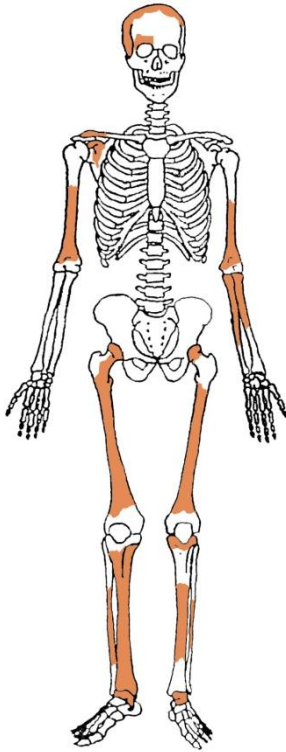
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 30 do 35 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na 6. prsnom kralješku. Schmorlov defekt prisutan je na 1. slabinskom kralješku. Blagi zarasli periostitis prisutan je na goljeničnim kostima i desnoj lisnoj kosti. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 58**



Ušćuvanost korteksa: dobra.

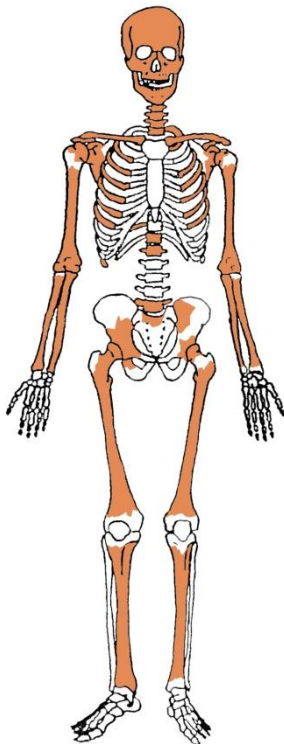
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 45 godina.

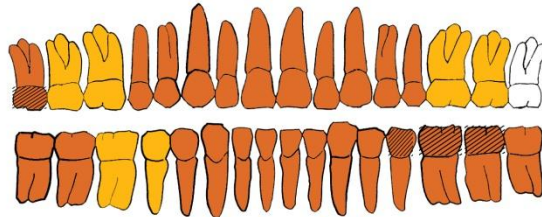
Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na lijevom koljenu.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

Streza Grob 59



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--|--|
|  zub prisutan |  prisutan karijes |
|  zub ispao zaživotno |  prisutan alveolarni apsces |
|  zub ispao postmortalno | |

Ušćuvanost korteksa: vrlo dobra.

Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: više od 60 godina.

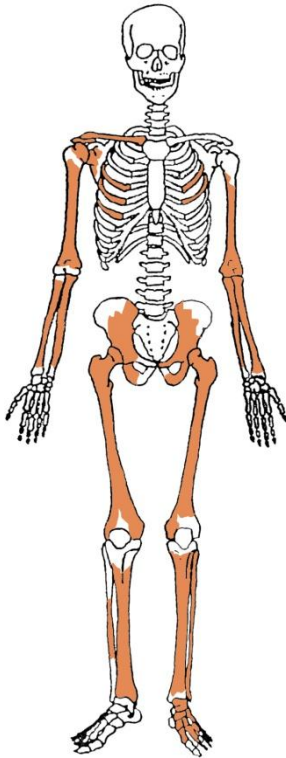
Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na ramenima, laktovima, kukovima, te 5. slabinskom kralješku; umjereni degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na 5. i 6. vratnom te 3., 4., 7., 8. i 12. prsnom kralješku; jaki degenerativni OA (eburnacija) prisutan je na 1., 2., 6. i 7. vratnom kralješku. Zabilježena je ankiloza 2. i 3. vratnog kralješka. Blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na svodu lubanje. Benigni kortikalni defekti prisutni su na hvatištima mišića *pectoralis maior* obje nadlaktične kosti, *deltoideus* desne nadlaktične kosti i *biceps brachii* obje palčane kosti. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.



Ankiloza 2. i 3. vratnog kralješka.

Streza
Grob 60



Ušćuvanost korteksa: dobra.

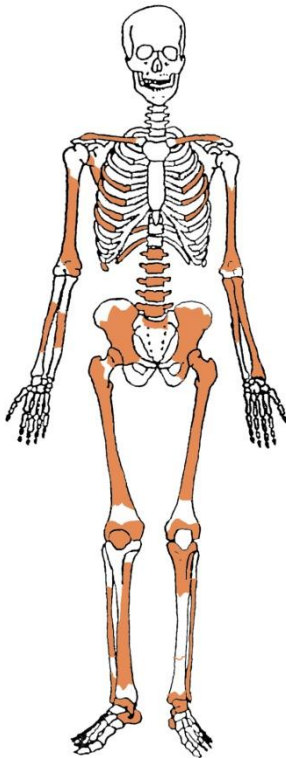
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 45 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na kukovima i koljenima. Blagi zarasli periostitis prisutan je na goljeničnim i lisnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 61**



Ušćuvanost korteksa: dobra.

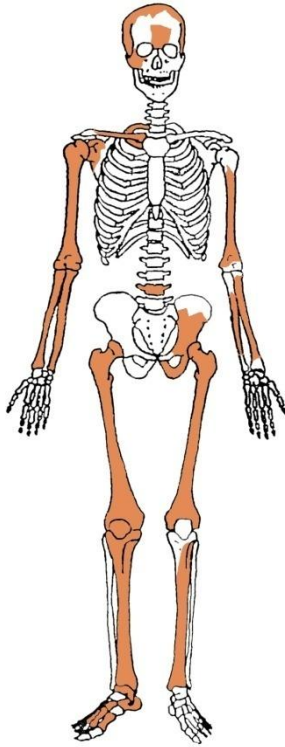
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na desnom ramenu i 5. slabinskom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 62**



Ušćuvanost korteksa: dobra.

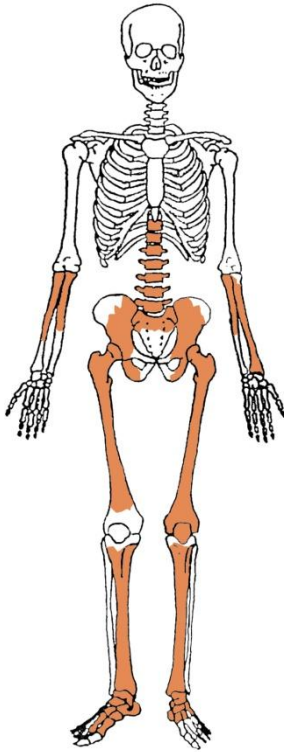
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 45 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na desnom ramenu. Blagi zarasli periostitis prisutan je na lijevoj goljениčnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 63**



Ušćuvanost korteksa: dobra.

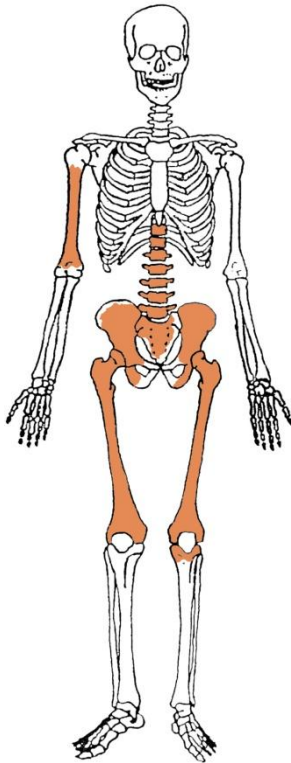
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 30 do 30 godina.

Patološke promjene: nisu prisutne.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

Streza
Grob 64



Ušćuvanost korteksa: dobra.

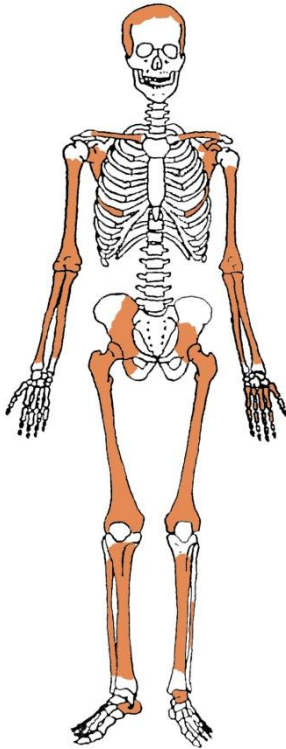
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na kukovima, koljenima te 4. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti prisutni su na 12. prsnom te 3. i 5. slabinskom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 65**



Ušćuvanost korteksa: dobra.

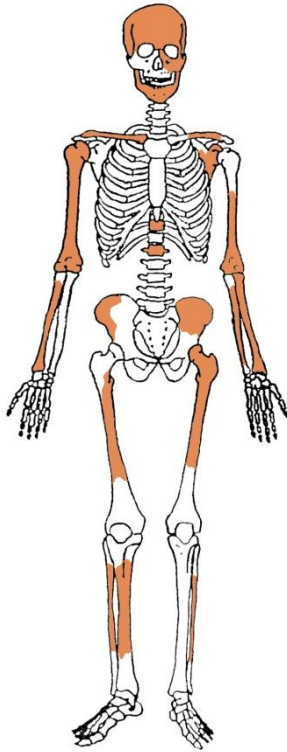
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 45 godina.

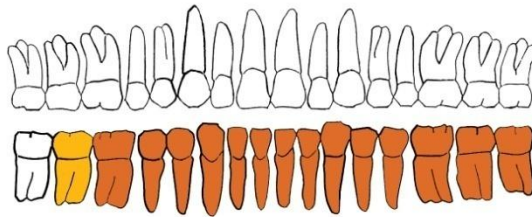
Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na lijevom ramenu, laktovima, kukovima i desnom koljenu. Blagi zarasli periostitis prisutan je na goljениčnim kostima i lijevoj lisnoj kosti. Na ključnim kostima su izražene *rhomboidne fosse*. Osifikacija ahilovih tetiva prisutna je na petnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 66**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Ušćuvanost korteksa: vrlo dobra.

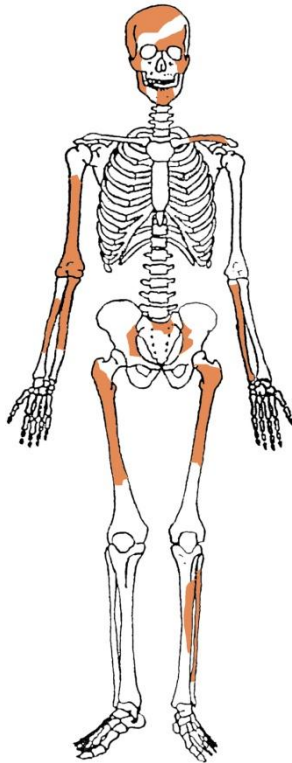
Spol: žena.

Starost u trenutku smrti: 40 do 50 godina.

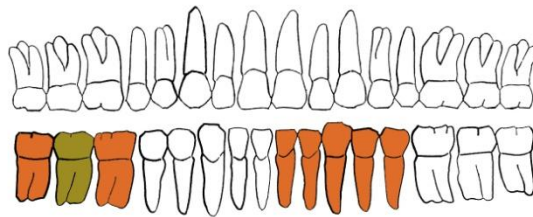
Patološke promjene: blagi zarašli periostitis i blago zadebljanje kortikalne kosti prisutno je na lijevoj lisnoj kosti. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 67**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

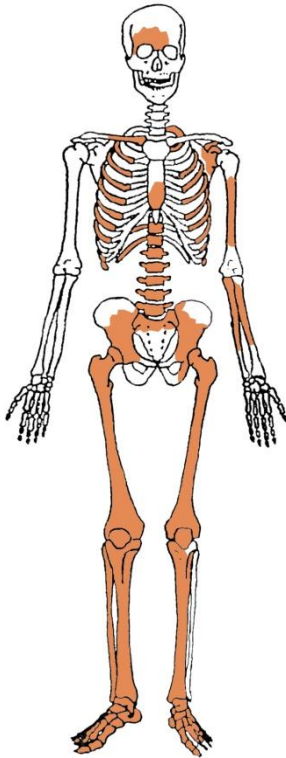
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi zarašli periostitis prisutan je na bedrenim kostima i lijevoj lisnoj kosti. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na desnom laktu. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 68**



Ušćuvanost korteksa: vrlo dobra.

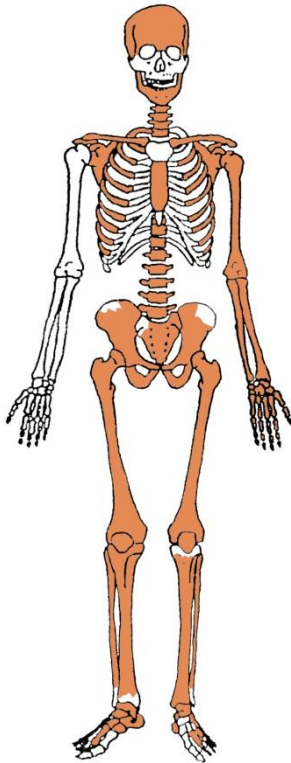
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 45 do 55 godina.

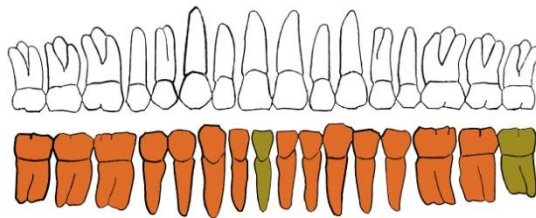
Patološke promjene: blaga zarašla ektokranijalna poroznost prisutna je na tjemenim kostima i zatiljnoj kosti. Blagi zarašli periostitis i zadebljanje korteksa prisutno je na lijevoj goljениčnoj kosti. Blagi zarašli periostitis prisutan je na goljениčnim i lisnim kostima. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na kukovima, koljenima, 10. prsnom i 4. slabinskom kralješku; umjereni degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na križnoj kosti, 11. i 12. prsnom te 5. slabinskom kralješku. Na oba stopala prisutan je umjereni OA, a na kostima su prisutne lezije nepravilnog oblika - proces izgleda kao reumatski OA.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 69**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Ušćuvanost korteksa: vrlo dobra.

Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 45 do 50 godina.

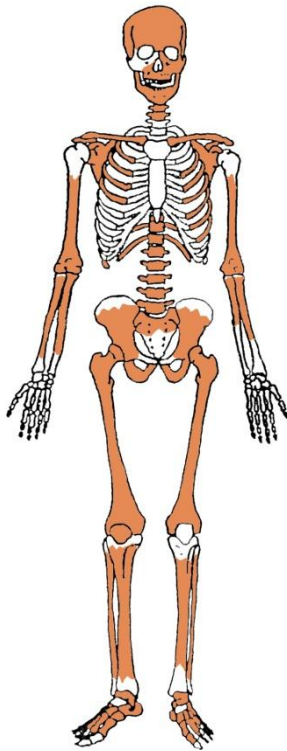
Patološke promjene: blaga zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na ramenima, koljenima, na 7. i 11. prsnom te 4. slabinskom kralješku. Prisutna je ankiloza 2. i 3. slabinskog kralješka. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

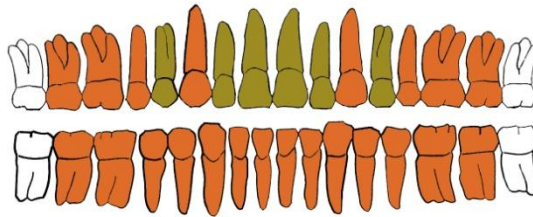


Ankiloza 2. i 3. slabinskog kralješka.

Grob 70



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--|--|
|  zub prisutan |  prisutan karijes |
|  zub ispao zaživotno |  prisutan alveolarni apsces |
|  zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

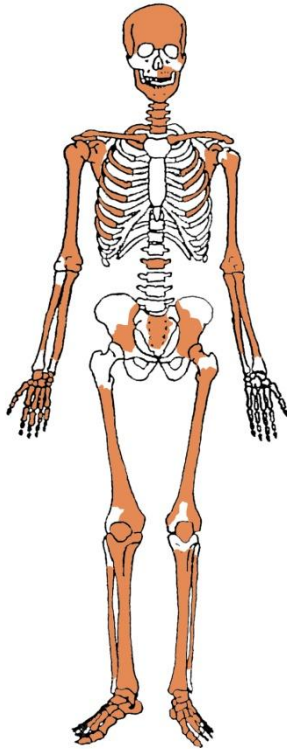
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 20 do 25 godina.

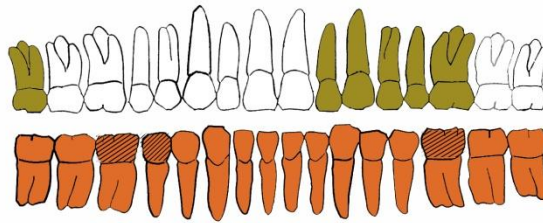
Patološke promjene: blagi zarasli periostitis prisutan je na bedrenim kostima. Schmorlovi defekti prisutni su na 8., 9. i 10. prsnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 71**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 50 do 55 godina.

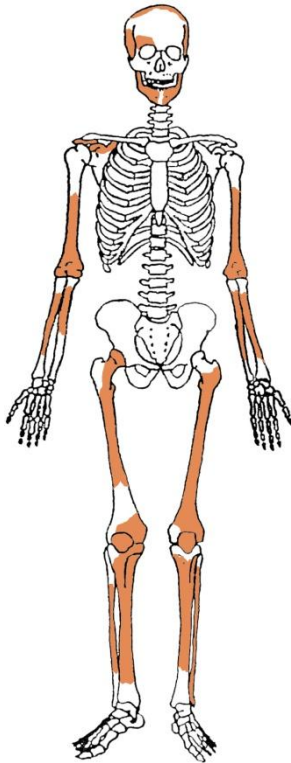
Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na ramenima, desnom laktu, kukovima, koljenima te 1., 2., 3., 4. i 5. prsnom kralješku; Umjereni degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na 6. i 7. vratnom te 7. i 8. prsnom kralješku; jaki degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na 2., 3., 4. i 5. vratnom kralješku. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: na desnoj tjemenoj kosti prisutni su ostaci tkanine sa zlatnim nitima.

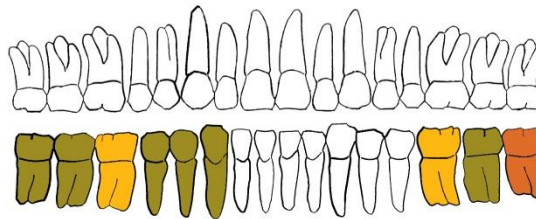


Ostaci tkanine sa zlatnim nitima.

**Streza
Grob 72**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | | | |
|---|------------------------|---|----------------------------|
|  | zub prisutan |  | prisutan karijes |
|  | zub ispao zaživotno |  | prisutan alveolarni apsces |
|  | zub ispao postmortalno | | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

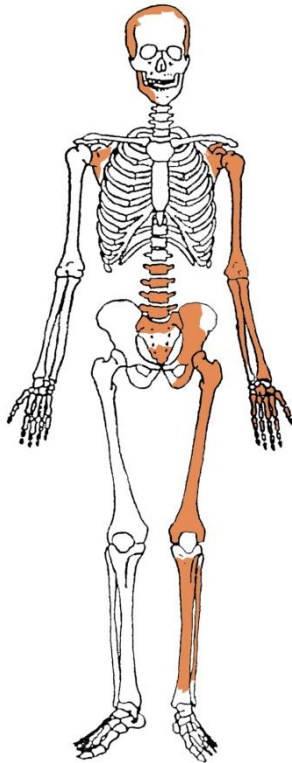
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: veća od 50 godina.

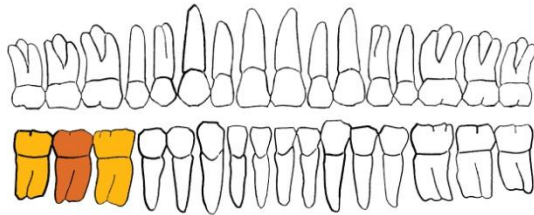
Patološke promjene: blaga zarašla *cribra orbitalia* prisutna je u desnoj orbiti. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na koljenima te 1. i 2. vratnom kralješku. Blagi zarašli periostitis prisutan je na lijevoj bedrenoj kosti i lisnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 73**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)



Ušćuvanost korteksa: dobra.

Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 40 do 45 godina.

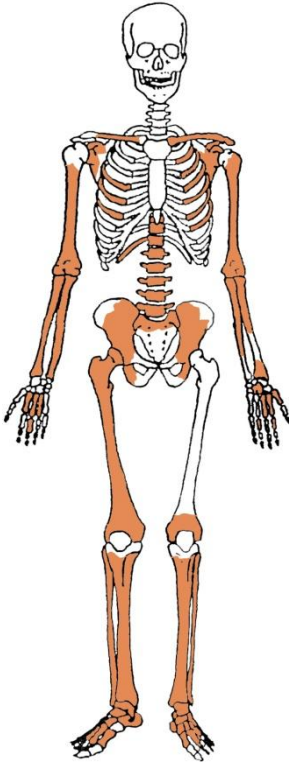
Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na lijevom kuku. Umjereni zarasli periostitis prisutan je na lijevoj bedrenoj kosti. Antemortalna nesrasla fraktura prisutna je na distalnoj trećini dijafize lijeve goljenične i lisne kosti; trauma se oćituje po kalusu i aktivnom upalnom procesu.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćvanom uzorku.



Antemortalna nesrasla fraktura lijeve goljениčne i lisne kosti.

**Streza
Grob 74**



Ušćuvanost korteksa: dobra.

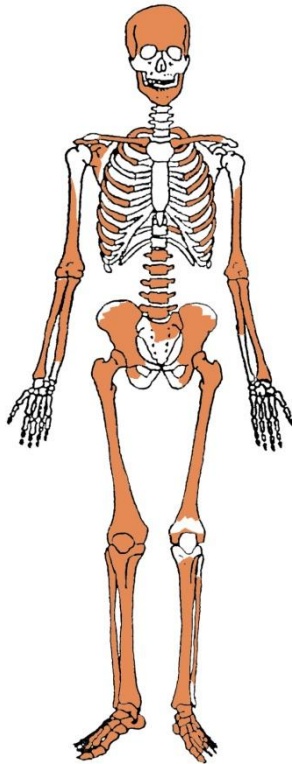
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 50 do 60 godina.

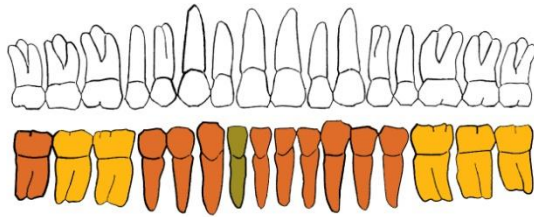
Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na ramenima, lijevom laktu, kukovima, koljenima, skočnim zglobovima, na 3., 4., 5., 6., 7. i 8. prsnom te 1., 2., 3., 4. i 5. slabinskom kralješku. Zabilježena je ankiloza 2. i 3. prsnog kralješka. Schmorlovi defekti prisutni su na 7., 8. i 9. prsnom kralješku. Blagi zarasli periostitis prisutan je na goljeničnim i lisnim kostima. Benigni kortikalni defekti prisutni su na hvatištima mišića *teres* i *pectoralis maior* obje nadlaktične kosti te na hvatištu mišića *deltoideus* lijeve nadlaktične kosti. Osifikacija ahilovih tetiva prisutna je na petnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

Streza Grob 75



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

Spol: žena.

Starost u trenutku smrti: 45 do 50 godina.

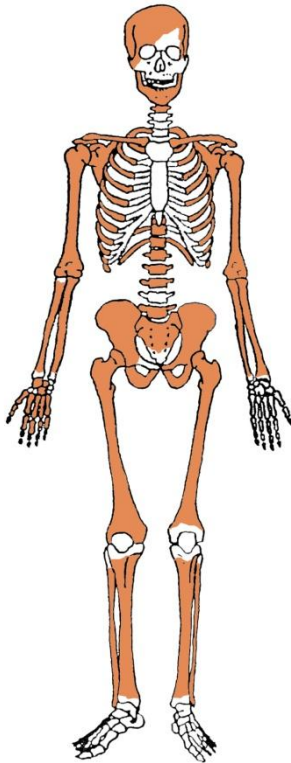
Patološke promjene: blaga zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na kukovima, koljenima, na 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 10. prsnom te 2., 3., 4. i 5. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti prisutni su na 6., 7., 8., 9. i 10. prsnom te 1., 2., 3. i 4. slabinskom kralješku. Na kosturu su prisutne dvije antemortalne frakture: 1) loše zarasla fraktura desne ključne kosti koja se očituje po posteriornom pomaku i preklopu kosti; 2) dobro zarasla *Collesova* fraktura distalne trećine dijafize lijeve palčane kosti koja se očituje po posteriornom pomaku. Osifikacija *quadricepsa* prisutna je na iverima, a osifikacija ahilovih tetiva prisutna je na petnim kostima. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

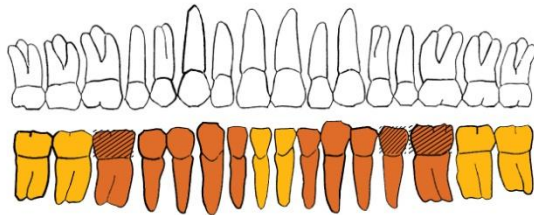


Antemortalna loše zarasla fraktura desne ključne kosti.

**Streza
Grob 76**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Uščuvanost korteksa: dobra.

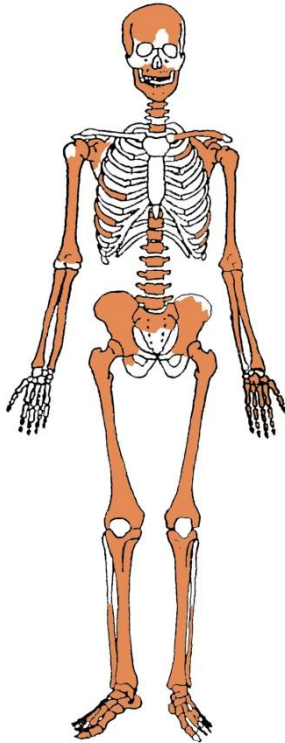
Spol: muškarac.

Starost u trenutku smrti: 25 do 30 godina.

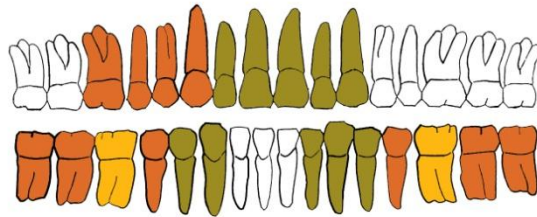
Patološke promjene: blaga zarašla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Blaga zarašla ektokranijalna poroznost prisutna je na svodu lubanje. Schmorlovi defekti prisutni su na 8., 9., 10., 11. i 12. prsnom te 1., 2. i 3. slabinskom kralješku. Blagi zarašli periostitis prisutan je na goljeničnim kostima. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

**Streza
Grob 77**



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Ušćuvanost korteksa: loša.

Spol: muškarac.

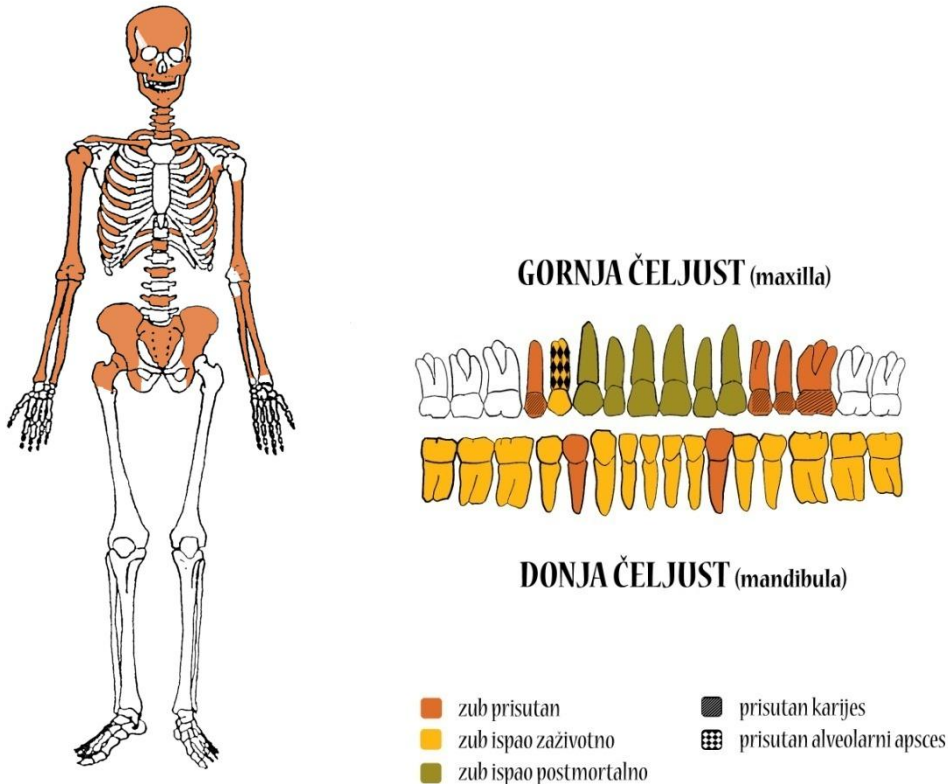
Starost u trenutku smrti: 45 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na koljenima te 4. i 5. slabinskom kralješku; umjereni degenerativni OA (osteofiti) prisutan je na 6. i 7. vratnom, 1., 11. i 12. prsnom te 1. i 2. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti prisutni su na 8., 9., 10., 11. i 12. prsnom kralješku. Antemortalna dobro zarasla fraktura s remodeliranim kalusom prisutna je na srednjoj trećini lijeve ključne kosti. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni.

Rezultati analiza provedenih na ušćuvanim kosturima s nalazišta Streza - Pavlinski samostan:

Torčec – Cirkvišće Gr. 19



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim *tuberculum mentale*, širokim granama i gotovo okomitim kutom donje čeljusti, i 4) opće robusnosti kostiju.

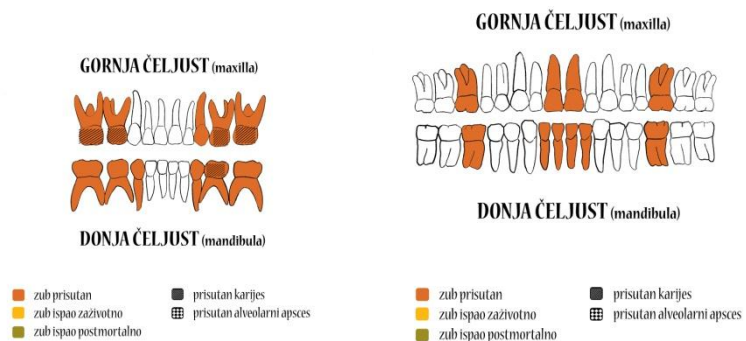
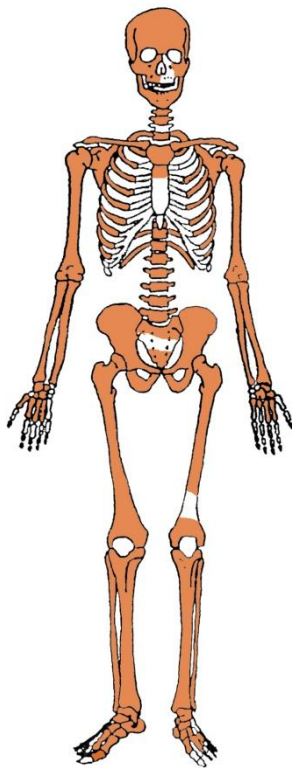
Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 55 do 60 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara osmom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti većoj od 55 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na ramenima, kukovima, desnoj grani donje čeljusti, 5. i 6. vratnom te 4. slabinskom kralješku. Umjereni degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na desnom laktu. Degenerativni OA karakterizira

progresivna pojava osteofita oko rubova zglobnih ploha. U uznapredovalim oblicima inače glatka zglobna površina razvija koštane nodule, porozitet ili eburnaciju. Ove promjene rezultat su mikrotrauma koje su posljedica svakodnevnih aktivnosti i razlikuju se od traumatskog artritisa koji nastaje kao posljedica prekida normalnog biomehaničkog funkcioniranja zgloba. Blagi aktivni periostitis prisutan je na desnoj strani donje čeljusti. Periostitis može biti posljedica više čimbenika među koje spadaju: nespecifične bakterijske infekcije, specifične zarazne bolesti koje se hematogenim putem prošire na kost (na primjer sifilisa), lokalizirane traume, venozne insuficijencije, metaboličkih bolesti kao što je na primjer skorbut i brojnih drugih čimbenika (Mann i Murphy, 1990.; Ortner, 2003.). U aktivnom stanju periostitis je najčešće sive ili smeđe boje, porozan, s dobro definiranim i blago povišenim rubovima. U zraslom obliku nova, slabo organizirana kost remodelira se u lamelarnu kost i spoji s kortikalnom kosti, uslijed čega zahvaćeni dio kosti poprima valovit, pomalo napuhan izgled. Periostitis može biti generaliziran, ako je zahvatio čitavu kost ili više koštanih elemenata, ili lokaliziran ako je ograničen na mali i jasno definirani dio kosti. Generalizirani periostitis obično je posljedica nespecifičnih ili specifičnih zaraznih bolesti, dok je lokalizirani periostitis najčešće sekundarna posljedica trauma ili kroničnih gnojnih čireva. Kost je na čeonj i tjemenim kostima stanjena bez znakova upalnog procesa. Riječ bi mogla biti o posljedici osteoporoze što je i sukladno godinama ovog muškarca.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 20



Stupanj ušćvanosti korteksa: vrlo dobar.

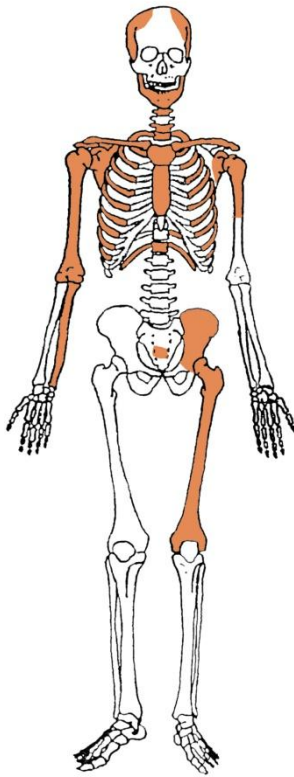
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 7,5 do 8,5 godina. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju i kronologije nicanja i razvoja mliječnih i trajnih zubi.

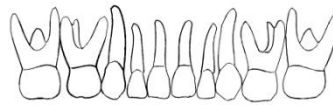
Patološke promjene: umjerena zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. *Cribra orbitalia* se morfološki očituje po pojavi šupljikave kosti na gornjim svodovima orbita. Smatra se posljedicom anemije (Huss-Ashmore i sur., 1982.). Blagi aktivni periostitis prisutan je na bedrenim kostima, desnoj goljениčnoj i lisnoj kosti. Desna goljениčna kost je i blago zadebljana.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 21



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

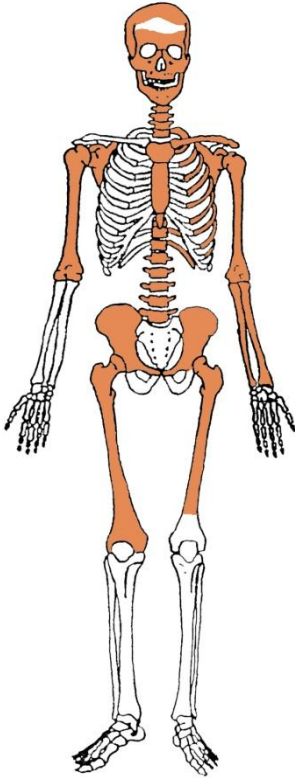
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 3 do 4 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju i kronologije nicanja i razvoja mliječnih i trajnih zubi.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na donjoj čeljusti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 23



Stupanj ušćuvanosti korteksa: odličan.

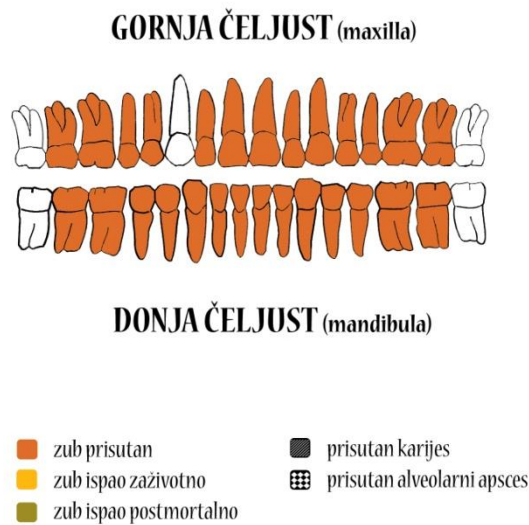
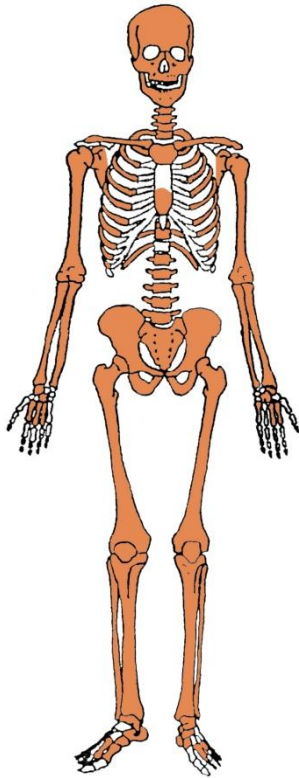
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0,5 do 1 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

Patološke promjene: aktivni periostitis prisutan je na čeonj kosti, tjemenim kostima, zatiljnoj kosti, gornjoj i donjoj čeljusti. Aktivni periostitis i zadebljanje kosti prisutno je na sljepoočnim i jagodičnim kostima. Naglašeni litički defekti prisutni su na proksimalnim polovicama nadlaktičnih kostiju. Blagi porozitet prisutan je na lopaticama. Svi ovi simptomi upućuju na skorbut.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 24



Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

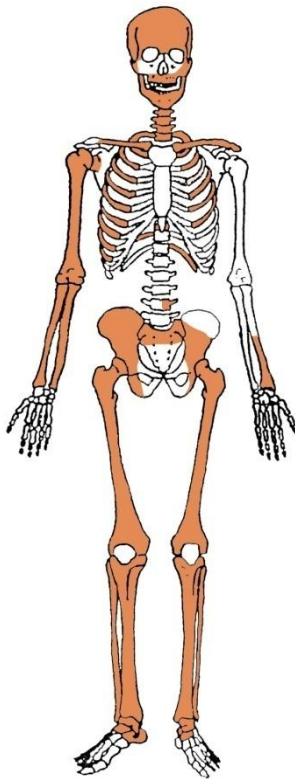
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 12 do 14 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju i kronologije nicanja i razvoja trajnih zubi.

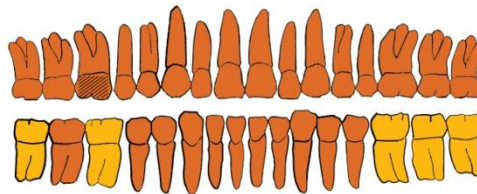
Patološke promjene: blaga zarašla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Blagi aktivni periostitis prisutan je na goljeničnim kostima. Na desnoj skočnoj kosti prisutan je litički defekt dimenzija 7x5 mm. Na obje ključne kosti izražene su romboidne fosse. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti. Ovi defekti morfološki se očituju kao plitki vodoravni utori koji opasuju krunu zuba. Prisutnost ovih defekata veže se uz pojavu jakih avitaminoza, neonatalne žutice, anemije, zaraznih bolesti ili kronične neishranjenosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 25



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)



Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

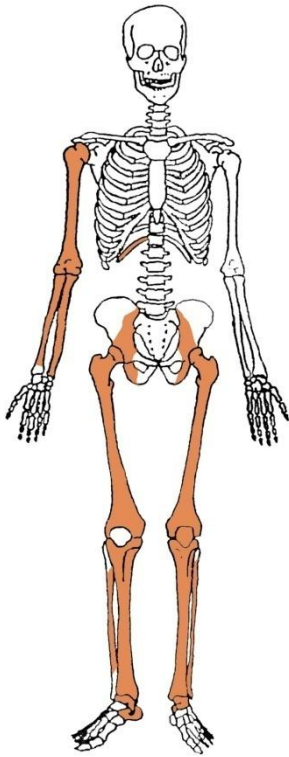
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), 2) morfologije lubanje koja pokazuje slabo razvijeno zatiljno područje i male mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim *tuberculum mentale* i velikim kutom donje čeljusti, i 4) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 45 do 50 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara šestom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 45 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na desnom ramenu, kukovima i distalnim zglobovima palčanih kostiju. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 26



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

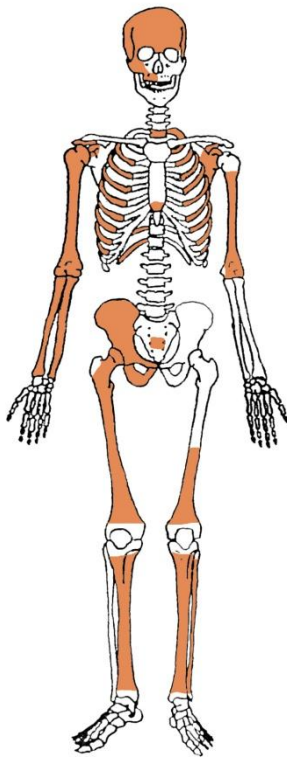
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), i 2) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 20 do 30 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i nedostatka degenerativnih promjena na zglobovima.

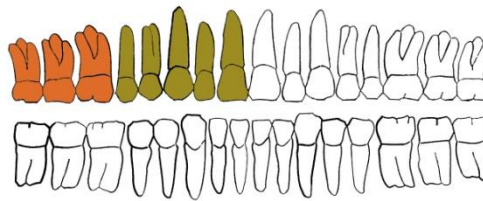
Patološke promjene: 50 mm inferiorno od velikog trochantera na desnoj bedrenoj kosti prisutan je *myositis ossificans* dimenzija 30x13 mm.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 27



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

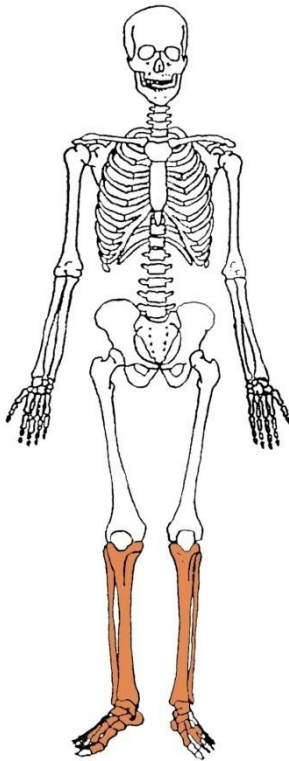
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelice koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), 2) morfologije lubanje koja pokazuje slabo razvijeno zatiljno područje i male mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim *tuberculum mentale* i velikim kutom donje čeljusti, i 4) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 17 do 18 godina na temelju stupnja spajanja epifiza i dijafiza dugih kostiju.

Patološke promjene: blaga zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Blagi zarasli periostitis prisutan je na lijevoj goljeničnoj i lisnoj kosti. Na desnoj nadlaktičnoj kosti prisutan je benigni kortikalni defekt na hvatištu *latissimus dorsi*.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 28



Stupanj uščuvanosti korteksa: odličan.

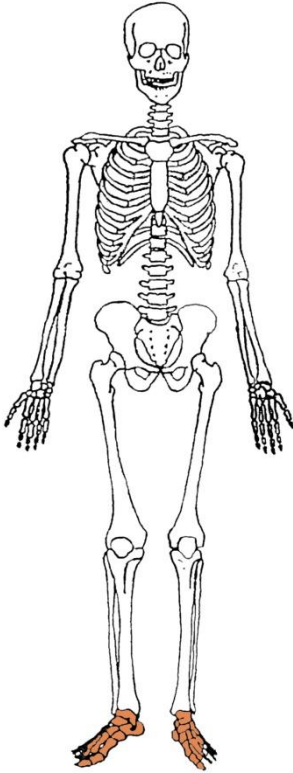
Spol: najvjerojatnije muški, na temelju: 1) opće robusnosti kostiju i 2) dimenzija goljenične kosti.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 20 do 30 godina na temelju odsustva degenerativnih promjena i gustoće trabekularne kosti.

Patološke promjene: nisu prisutne u uščuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 29



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

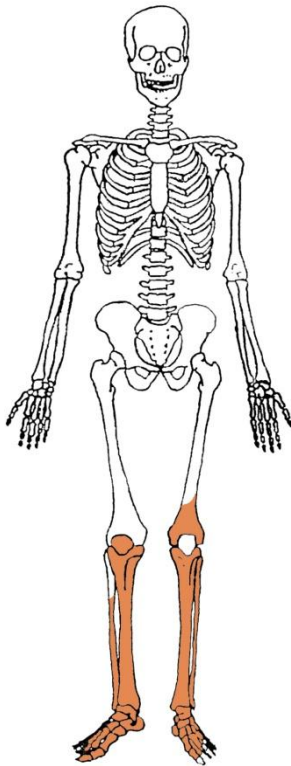
Spol: najvjerojatnije ženski, na temelju gracilnosti ušćuvanih kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 20 do 35 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i osifikacije ahilovih tetiva na petnim kostima.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 30



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

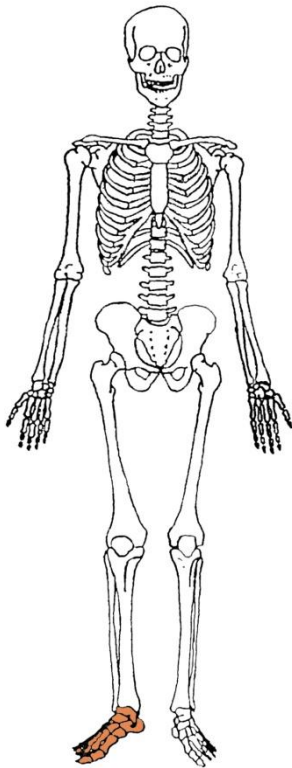
Spol: muški, na temelju: 1) opće robusnosti kostiju i 2) dimenzija goljениčne kosti.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 40 godina na temelju prisutnosti degenerativnih promjena i gustoće trabekularne kosti.

Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na lijevom koljenu. Umjereni zarasli periostitis i zadebljanje korteksa prisutno je na goljениčnim i lisnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 31



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

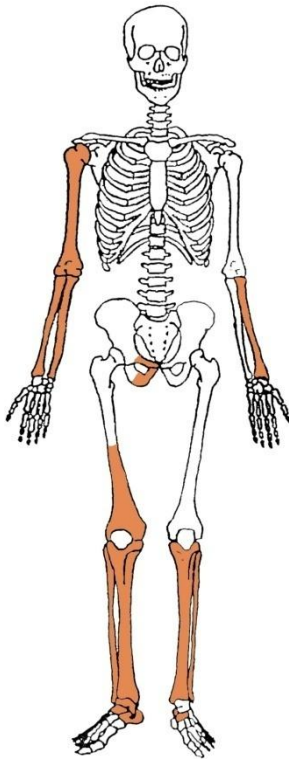
Spol: nije moguće odrediti.

Starost u trenutku smrti: riječ je o odrasloj osobi.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 32



Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

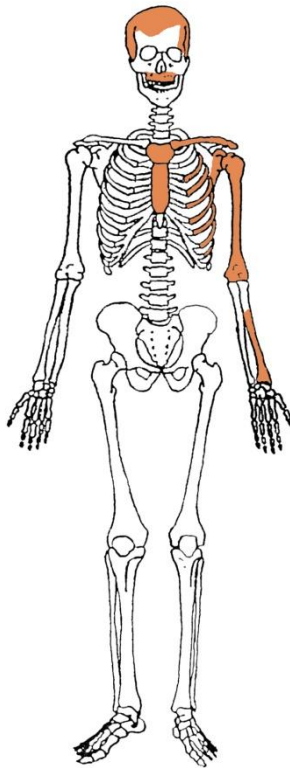
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 6 do 8 godina. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

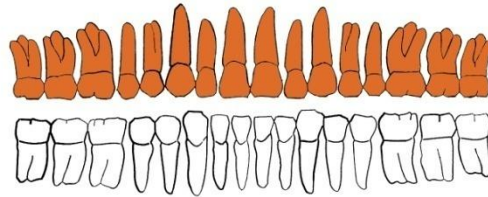
Patološke promjene: umjereni aktivni periostitis prisutan je na goljeničnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 33



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | | | |
|---|------------------------|---|----------------------------|
|  | zub prisutan |  | prisutan karijes |
|  | zub ispao zaživotno |  | prisutan alveolarni apsces |
|  | zub ispao postmortalno | | |

Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

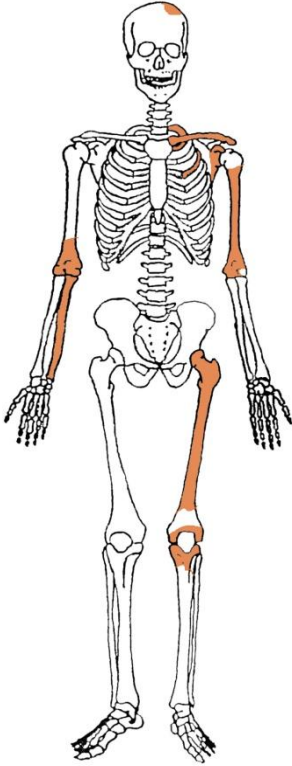
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije lubanje koja pokazuje hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 40 godina na temelju odsustva degenerativnih promjena, gustoće trabekularne kosti i istrošenosti griznih ploština zubi.

Patološke promjene: na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 34



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

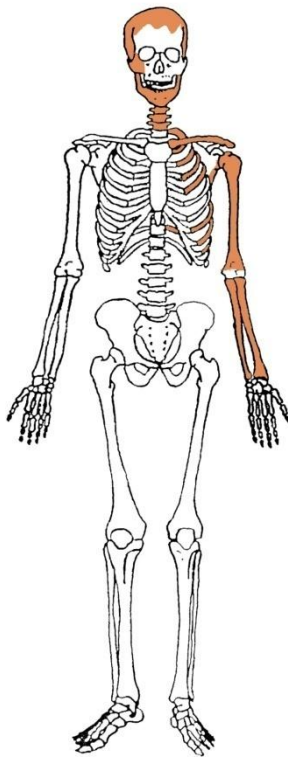
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije lubanje koja pokazuje hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 40 godina na temelju odsustva degenerativnih promjena i gustoće trabekularne kosti.

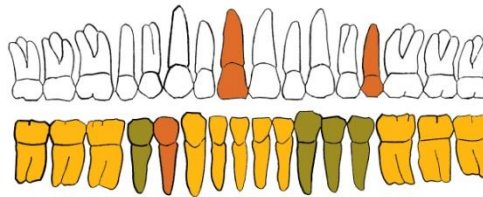
Patološke promjene: na posteriornoj strani lijeve lopatice prisutan je nepravilni litički defekt dimenzija 16x9 mm. Defekt je oštih rubova i ne pokazuje znakove upalnog procesa. 2 mm superiorno od ovog defekta se nalazi još jedan, ali je zbog postmortalnog oštećenja nemoguće odrediti dimenzije.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 35



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)



- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

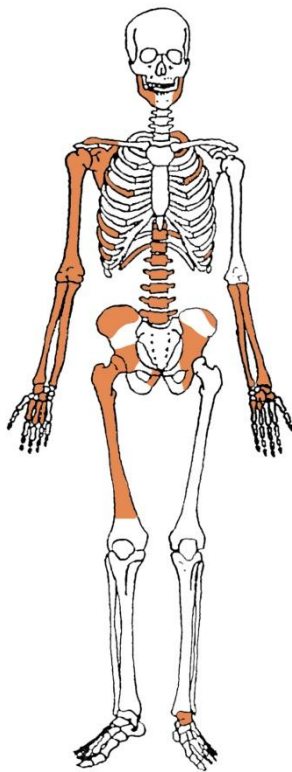
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije lubanje koja pokazuje slabo razvijeno zatiljno područje i male mastoideuse, 2) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim *tuberculum mentale* i velikim kutom donje čeljusti, i 3) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na više od 55 godina na temelju prisutnosti degenerativnih promjena, gustoće trabekularne kosti i istrošenosti griznih ploština zubi.

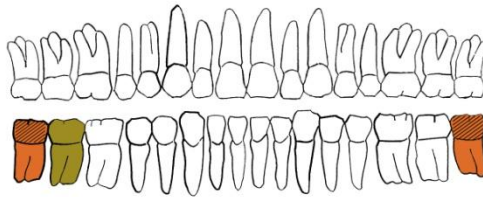
Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na lijevom ramenu, 1., 2., 3., 4., 5., 6. i 7. vratnom te 3. i 4. prsnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 36



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)



Stupanj uščuvanosti korteksa: vrlo dobar.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje, 3) morfologije donje čeljusti koja ima široke grane i gotovo okomiti kut donje čeljusti, i 4) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 20 do 25 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara prvom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 20 do 25 godina.

Patološke promjene: blagi periostitis u procesu zarastanja prisutan je na endokranijalnoj strani zatiljne kosti. Schmorlovi defekti prisutni su na 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11. i 12. prsnom kralješku. Schmorlovi defekti nastaju uslijed prolapsa intervertebralnog diska u tijela susjednih kralježaka (Schmorl i Junghanns, 1971.). Benigni kortikalni defekti prisutni su na hvatištima za *biceps brachii* obje palčane kosti. Vretenasto zadebljanje dijafize prisutno je na

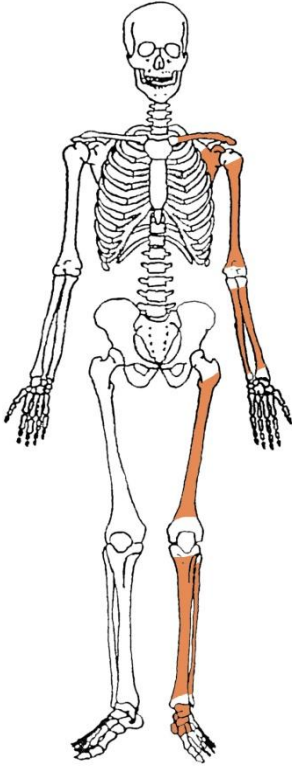
desnoj ključnoj kosti. Na inferiornoj strani dijafize prisutne su dvije *cloace* te blagi zarasli periostitis. Vretenasto zadebljanje i blagi zarasli periostitis su također prisutni na distalnoj polovici dijafize lijeve palčane kosti. Na posteriornoj strani nalazi se lezija jasno definiranih rubova dimenzija 8x4 mm. Blagi zarasli periostitis i porozitet prisutni su na prsnoj kosti. Svi ovi simptomi na desnoj ključnoj kosti, prsnoj kosti i lijevoj palčanoj kosti upućuju na sifilis.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćivanom uzorku.



Cloaca i zarasli periostitis na desnoj ključnoj kosti.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 37



Stupanj ušćuvanosti korteksa: loš.

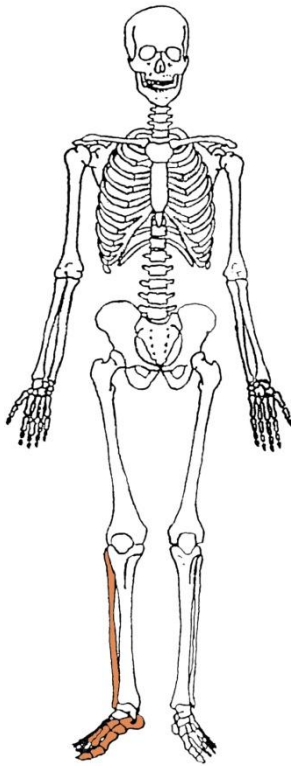
Spol: muški, na temelju: 1) opće robusnosti kostiju i 2) dimenzija bedrene i goljениčne kosti.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 50 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i debljine kortikalne kosti.

Patološke promjene: blagi zarasli periostitis i zadebljanje korteksa prisutni su na lijevoj goljениčnoj i lisnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 38



Stupanj uščuvanosti korteksa: dobar.

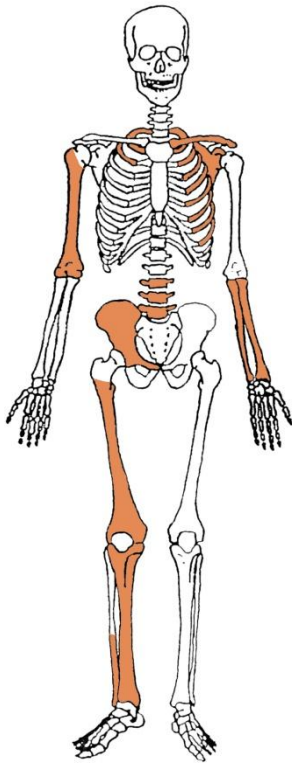
Spol: najvjerojatnije ženski, na temelju opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 25 do 35 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i osifikacije ahilovih tetiva na desnoj petnoj kosti.

Patološke promjene: nisu prisutne u uščuvanom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 39



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

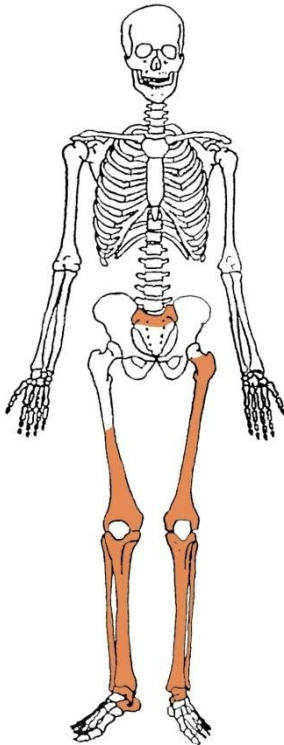
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0,5 do 1 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na posteriornoj strani desne zdjelice kosti te na desnoj goljениčnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 40



Stupanj ušćuvanosti korteksa: odličan.

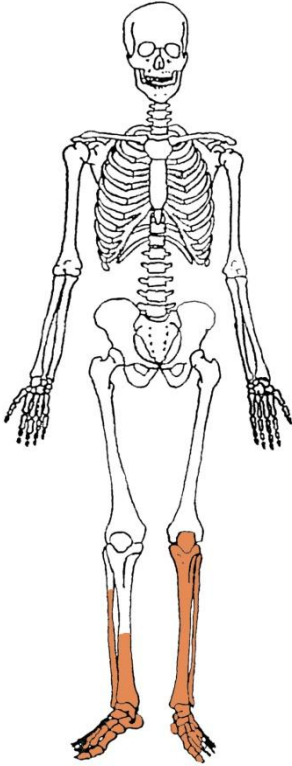
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 8 do 9 godina. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 41



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

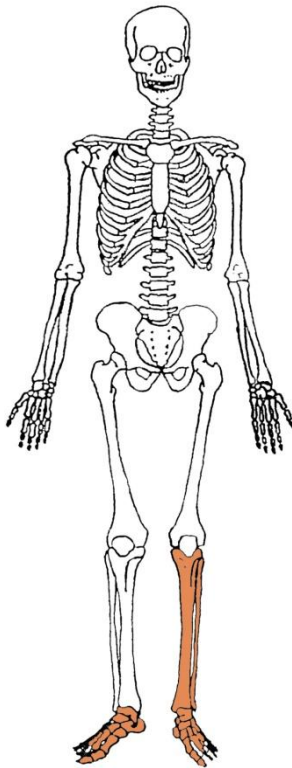
Spol: najvjerojatnije ženski, na temelju opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 20 do 30 godina na temelju odsustva degenerativnih promjena, gustoće trabekularne kosti i osifikacije ahilovih tetiva na petnim kostima.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 42



Stupanj ušćuvanosti korteksa: dobar.

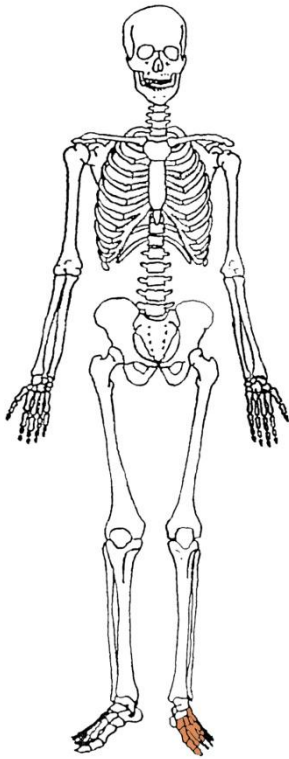
Spol: najvjerojatnije ženski, na temelju opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 45 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i osifikacije ahilovih tetiva na petnim kostima.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 43



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

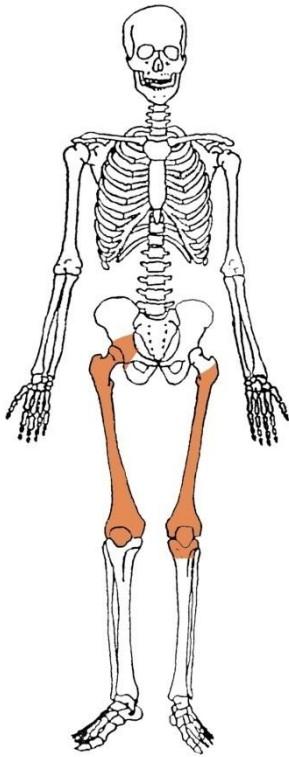
Spol: nije moguće odrediti.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 16 do 20 godina na temelju spajanja epifiza i dijafiza metatarzalnih kostiju i falangi stopala.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 44



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

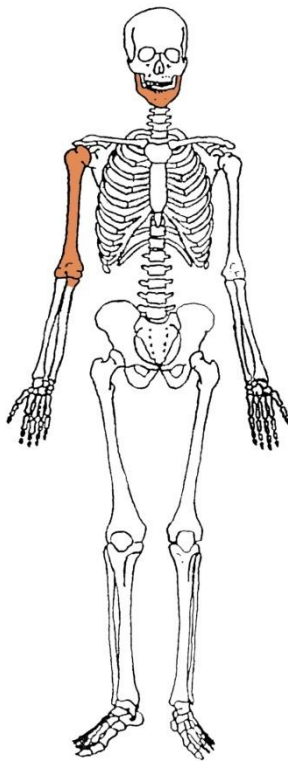
Spol: muški, na temelju: 1) opće robusnosti kostiju i 2) dimenzija bedrene kosti.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 50 godina na temelju prisutnosti degenerativnih promjena, gustoće trabekularne kosti, debljine kortikalne kosti te razvijenosti *lineae asperae* na bedrenoj kosti.

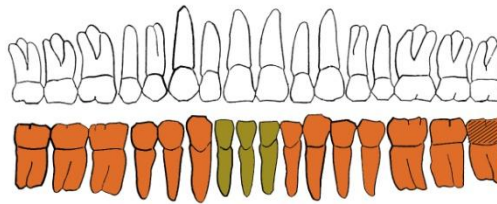
Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na koljenima. Na *linei asperae* desne bedrene kosti prisutan je *myositis ossificans* dimenzija 45x14 mm.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 45



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Stupanj uščuvanosti korteksa: dobar.

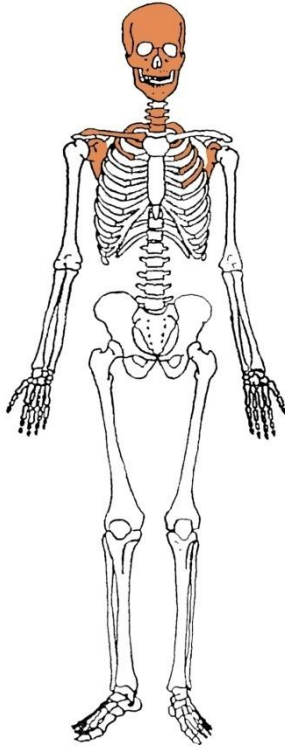
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim *tuberculum mentale*, širokim granama i gotovo okomitim kutom donje čeljusti, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 45 godina na temelju istrošenosti griznih ploština zubi te gustoće trabekularne kosti.

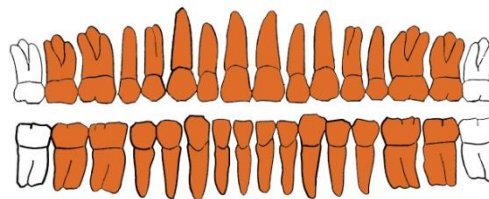
Patološke promjene: na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 46



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Stupanj uščuvanosti korteksa: dobar.

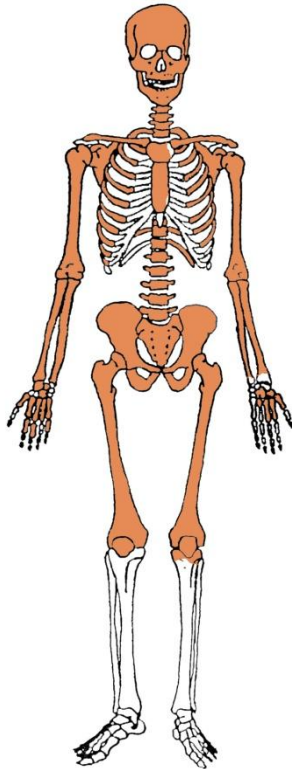
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 12 do 14 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja trajnih zubi.

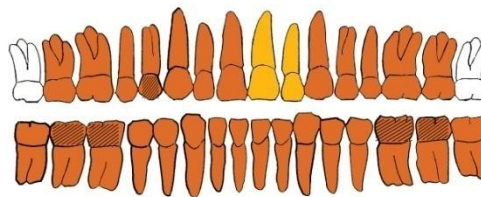
Patološke promjene: blaga zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 47



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Stupanj uščuvanosti korteksa: odličan.

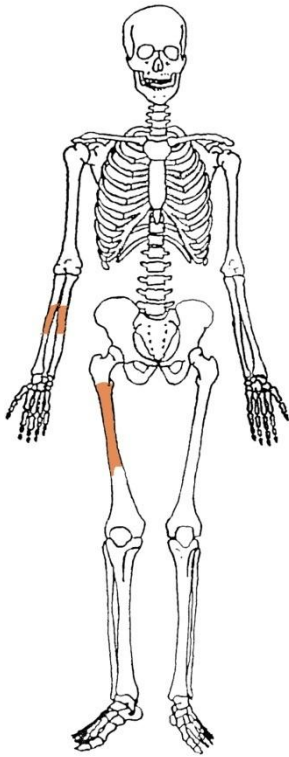
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 14 do 16 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja trajnih zubi te spajanja epifiza i dijafiza dugih kostiju.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je s unutrašnje strane ramusa donje čeljusti. Antemortalna depresijska fraktura prisutna je na lijevoj tjemennoj kosti. Fraktura je dimenzija 35x8 mm, plitka je, s blago poroznim dnom. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 48



Stupanj ušćuvanosti korteksa: dobar.

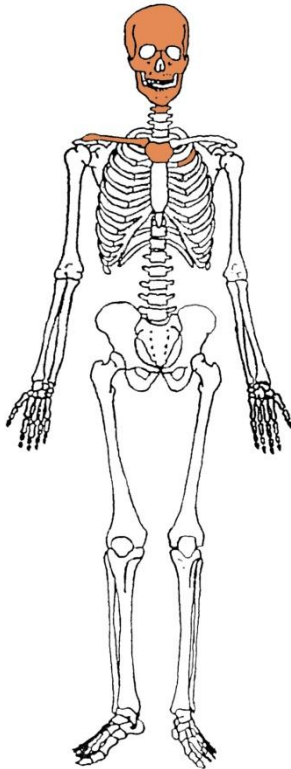
Spol: najvjerojatnije ženski, na temelju opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 20 do 35 godina na temelju gustoće trabekularne kosti te razvijenosti *lineae asperae* na bedrenoj kosti.

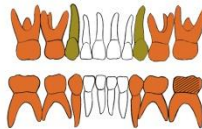
Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 49



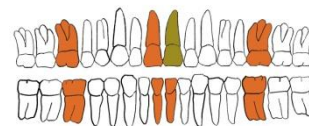
GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)



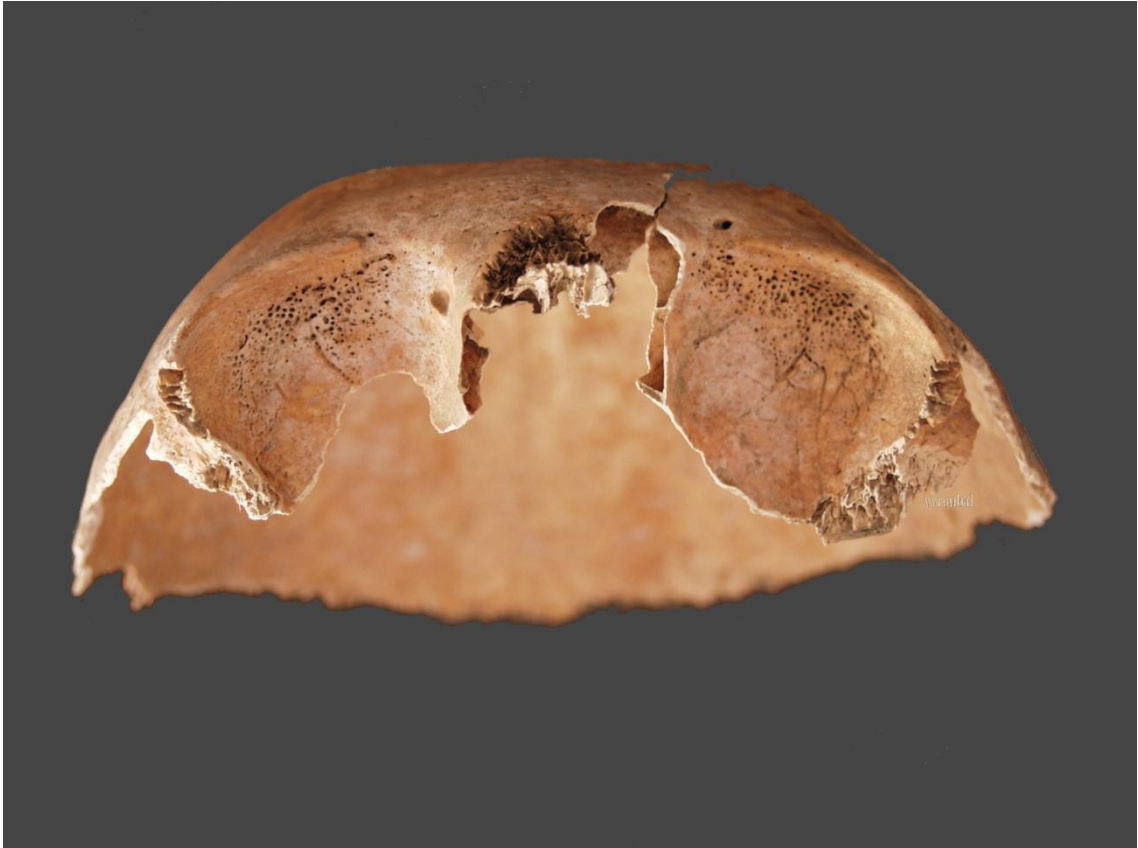
Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 7 do 8 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i trajnih zubi.

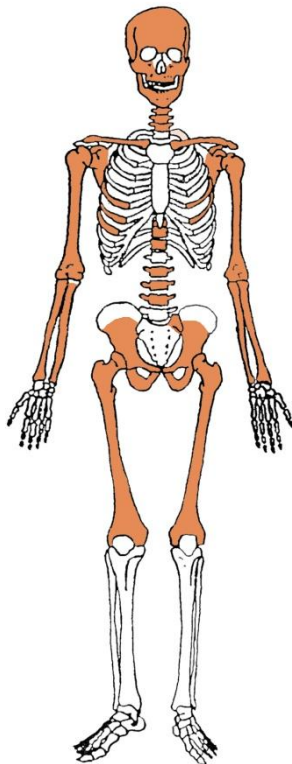
Patološke promjene: umjerena zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

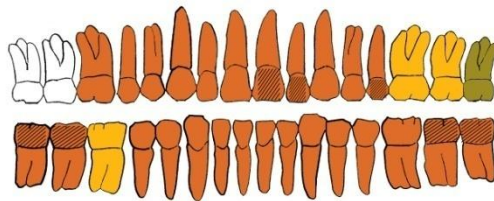


Umjereni zarašeni *cribra orbitalia*.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 50



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

 zub prisutan	 prisutan karijes
 zub ispao zaživotno	 prisutan alveolarni apsces
 zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

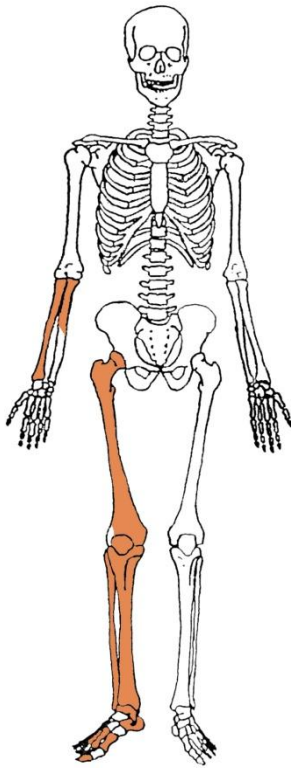
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim *tuberculum mentale*, širokim granama i gotovo okomitim kutom donje čeljusti, i 4) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 45 do 50 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara šestom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 45 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na 9. prsnom kralješku. Schmorlovi defekti prisutni su na 8., 10., 11. i 12. prsnom te 4. slabinskom kralješku. Njihova prisutnost može biti idiopatska ili povezana s nizom uzročnika među kojima je najčešći prekomjerni, kontinuirani fizički rad. Na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišče
Gr. 52



Stupanj ušćuvanosti korteksa: vrlo dobar.

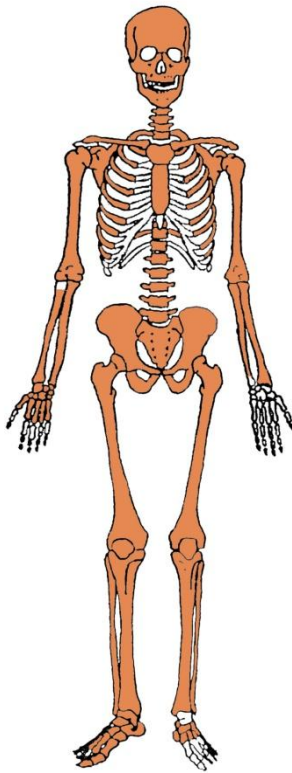
Spol: muški, na temelju: 1) opće robusnosti kostiju i 2) dimenzija bedrene i goljenične kosti.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 45 godina na temelju prisutnosti degenerativnih promjena, gustoće trabekularne kosti, debljine kortikalne kosti te razvijenosti *lineae asperae* na bedrenoj kosti.

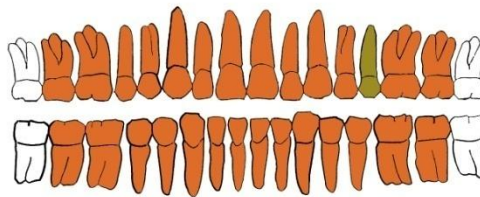
Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na desnom kuku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Torčec – Cirkvišće
Gr. 53



GORNJA ČELJUST (maxilla)



DONJA ČELJUST (mandibula)

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| ■ zub prisutan | ■ prisutan karijes |
| ■ zub ispao zaživotno | ■ prisutan alveolarni apsces |
| ■ zub ispao postmortalno | |

Stupanj ušćuvanosti korteksa: odličan.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 12 do 14 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja trajnih zubi.

Patološke promjene: na zubima su prisutni hipoplastični defekti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

TABULIRANI REZULTATI ZA DEMOGRAFIJU NA NALAZIŠTU ĐAKOVO

Distribucija smrtnosti po spolu i starosti na arheološkom nalazištu Đakovo

<u>Starost</u>	<u>Djeca</u>	<u>Žene</u>	<u>Muškarci</u>
0-1	3		
2-5	7		
6-10	8		
11-15	6		
16-20		1	0
21-25		1	0
26-30		2	1
31-35		1	4
36-40		2	2
41-45		3	3
46-50		0	3
51-55		2	0
56-60		1	0
60+		0	1
Ukupno	24	13	14